

## Rezime Izvještaja guvernera – Jun 2016

*Ažurirano: 27.07.2016. godine*

U Izvještaju guvernera za jun 2016. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2016. godini i Smjernicama za ostvarivanje politike Centralne banke Crne Gore u 2016. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u junu realizovane su u skladu sa planiranim obavezama utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2016. godinu.

Prema preliminarnim podacima Monstata, BDP Crne Gore na osnovu kvartalnih procjena u 2015. godini iznosi 3,2%, dok je u prvom kvartalu 2016. godine ostvaren realni rast od 1,1% u odnosu na prvi kvartal 2015. godine.

Cijene su u junu 2016. godine, u odnosu na prethodni mjesec, veće za 0,1%, dok je godišnja stopa inflacije u junu iznosila -1%.

U prvih šest mjeseci 2016. godine u odnosu na isti period 2015. godine zabilježen je pad industrijske proizvodnje od 5,3%. Pad proizvodnje zabilježen je u sva tri sektora: vađenje rude i kamena (-37%), prerađivačka industrija (-5,1) i sektoru snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom (-1,2%). Broj dolazaka turista, za prvih pet mjeseci 2016. godine, veći je za 7,6%, u odnosu na isti period 2015. godine, dok je rast noćenja iznosio 7,1%. Prema podacima Monstata, u vazдушnom saobraćaju je broj prevezenih putnika, za prva tri mjeseca 2016. godine u odnosu na isti period prethodne, povećan 5,1%, dok je prevoz robe ostao na istom nivou. Broj prevezenih putnika u drumskom saobraćaju, u prvom kvartalu ove godine, u odnosu na isti kvartal prethodne, povećan je za 15,4%, dok je prevoz robe povećan za 14,2%. U željezničkom saobraćaju je u prvom kvartalu ove godine, u odnosu na isti kvartal prethodne godine, prevoz putnika veći za 12,9%, dok je prevoz robe smanjen za 13,3%.

U šumarstvu je za prvih pet mjeseci 2016. godine, proizvedeno ukupno 60.379 m<sup>3</sup> šumskih sortimenata, što je za 19,6% više nego u istom periodu prethodne godine. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je u prvom kvartalu 2016. godini zabilježilo rast vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 12,3% i rast efektivnih časova rada od 1,5% u odnosu na isti period 2015. godinu.

Prosječan broj zaposlenih u maju 2016. godine iznosio je 178.660 lica, što je za 2,3% više u odnosu na prethodni mjesec, a za 0,4% više u odnosu na maj 2015. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u junu 2016. godine iznosio 39.983 što predstavlja pad od 0,6% u odnosu na prethodni mjesec i rast od 28,6% u odnosu na jun 2015. godine.

Na kraju juna 2016. godine, od 79.338 pravnih lica i preduzetnika, njih 15.225 ili 19,2% je bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom, broj blokiranih pravnih lica i preduzetnika je neznatno povećan, dok na godišnjem nivou bilježi rast od 6,2%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa je na kraju juna 2016. godine iznosio 584,6 miliona eura, i bio je za 2,3% veći na mjesečnom nivou, dok je na godišnjem nivou veći za 11,3%.

Koncentracija duga na dan 30.06.2016. godine je bila relativno velika, jer se na 10 najvećih dužnika (0,06% ukupno evidentiranih dužnika) odnosilo 12,2% ukupnog duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 najvećih dužnika (0,3% ukupno evidentiranih dužnika) učestvovalo je sa 35% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Bilansna suma banaka je iznosila 3.511,4 miliona eura na kraju juna 2016. godine i bila je za 1,1% veća u odnosu na prethodni mjesec. U strukturi aktive agregatnog bilansa banaka dominantno mjesto zauzimaju ukupni krediti banaka, koji su na kraju juna 2016. godine iznosili 2.377,5 miliona eura i

ostvarili su rast od 0,2% u odnosu na prethodni mjesec, dok su u odnosu na jun prethodne godine bili niži za 0,2%.

U strukturi pasive, dominantno učešće od 74,8% zauzimaju depoziti. Depoziti u bankama su u junu 2016. godine iznosili 2.626 miliona eura, i neznatno su viši u odnosu na prethodni mjesec (0,1%), dok u odnosu na jun 2015. godine bilježe rast od 9,3%. Od ukupnog iznosa depozita položenih u bankama (2,63 mlrd. eura), na depozite privrede se odnosilo 837,9 miliona eura ili 31,9%. Sektor stanovništva je učestvovao sa 1.448,7 miliona eura, ili 55,2%. Ukupan kapital banaka na kraju juna 2016. godine iznosio je 488,6 miliona eura, što je za 2,5% više nego u prethodnom mjesecu, odnosno za 7,3% više u odnosu na isti period prethodne godine.

Kreditni banaka koji kasne sa naplatom (bez kamata i vremenskih razgraničenja) su u junu iznosili 371,1 miliona eura i u odnosu na prethodni mjesec zabilježili su pad od 6%, dok u odnosu na jun 2015. godine bilježe pad od 18,3%. Nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) su na kraju juna 2016. godine iznosili 278,7 miliona eura i činili su 11,7% ukupnih kredita. U odnosu na prethodni mjesec, nekvalitetni krediti banaka zabilježili su pad od 3,6%, dok na godišnjem nivou bilježe pad od 24,9%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju juna 2016. godine je iznosila 7,98%, i bila je manja za 0,18 p.p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj juna 2015. godine zabilježila pad od 1,03 p.p.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u junu 2016. godine je iznosila 6,72%, što predstavlja pad od 1,03 p.p. na mjesečnom nivou, odnosno pad od 2,13 p.p. u odnosu na jun 2015. godine.

Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa je iznosila 1,09% na kraju juna 2016. godine i neznatno je niža u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj juna 2015. godine ostvarila pad od 0,40 p.p.

Obavezna rezerva banaka je iznosila 243,8 miliona eura na kraju juna 2016. godine, i bilježi rast od 194.601 eura ili 0,1% na mjesečnom nivou, dok je u odnosu na isti period prethodne godine veća za 23,5 miliona eura ili 10,7%. Tokom juna 2016. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na račun obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 46,3%, na račun Centralne banke u inostranstvu 34,2%, dok je u državnim zapisima izdvojeno 19,5%. Na kraju juna, pet banaka nije imalo izdvažen dio obavezne rezerve u obliku državnih zapisa.

Bruto premija osiguranja je iznosila 7,5 miliona eura u maju 2016. godine. U njoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (85,8%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (14,2%).

U junu 2016. godine na Montenegroberzi ostvaren je promet od 880.987 eura kroz 309 transakcija. Ostvareni promet bio je za 2,3% veći nego u prethodnom mjesecu. Tržišna kapitalizacija na dan 30.06.2016. godine je iznosila 2.825,5 miliona eura, i na mjesečnom nivou bilježi rast od 0,2%. Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju juna 2016. godine bila 10.493,32 indeksnih poena, bilježi pad od 2% u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je Indeks MONEXPIF iznosio 2.690,34 i zabilježio rast od 2,2% na mjesečnom nivou. Indeks MNSE10 je iznosio 854,16 indeksnih poena i bilježi pad od 5,7% u odnosu na prethodni mjesec.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u maju 2016. godine, fiskalni deficit Crne Gore iznosio je 25,2 miliona eura ili 0,7% BDP-a, dok je za pet mjeseci 2016. godine ostvaren deficit u iznosu od 112,8 miliona eura ili 3% BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore u maju iznosili su 109,9 miliona eura ili 2,9% BDP-a, što je u odnosu na plan za maj više za 0,7%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u maju 2015. godine, ostvaren je rast od 10,1%. Izdaci budžeta iznosili su 135,1 milion eura ili 3,6% BDP-a, što je za 6,5% niže u odnosu na plan za maj 2016. godine, a 19,3% više u odnosu na ostvarenje izdataka u maju 2015. godine. Prema podacima Ministarstva finansija, na kraju marta 2016. godine, državni dug (bruto) je iznosio 2.544,1 milion eura. Od toga, na unutrašnji dug odnosilo se

320,5 miliona eura ili 8,5% BDP-a, dok se na spoljni dug odnosilo 2.223,6 miliona eura ili 59,1% BDP-a. Neto državni dug iznosio je 59,7% BDP-a.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u junu.

U maju su sprovedene značajne aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Ostvareno je učešće na XX sastanku Komisije za evropske integracije, održanom 24. juna. Ažurirana je Informacija o procesu pregovora za članstvo Crne Gore u Evropskoj uniji, u dijelu koji se odnosi na poglavlje 9 – Finansijske usluge. Ostvareno je učešće na sastanku Pododbora za industriju, trgovinu, carinu i poreze i saradnju sa drugim zemljama kandidatima u organizaciji Ministarstva ekonomije. Ostvareno je učešće na redovnom kvartalnom sastanku podgrupe pregovaračkog poglavlja 18 za Domen 2 „Makroekonomska statistika, nacionalni računi i strukturalna biznis statistika“ u Monstat-u. Evropskoj komisiji dostavljeni su Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o CBCG, Revidirani Akcioni plan za usklađivanje sa zakonodavstvom EU za poglavlje 17 – Ekonomska i monetarna politika, kao i odgovor na komentar Evropske Komisije koji se odnosi na Zakon i na Akcioni plan. Ostvareno je učešće na prvom sastanku koji je održan povodom pripreme predloga projekta za IPA 2015 MB grant projekat u oblasti statistike međunarodne trgovine uslugama u organizaciji Monstat-a. Ostvareno je učešće na sastanku prve ekspertske misije za MIP indikatore u okviru IPA 2014 višekorisničkog projekta.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu u zemlji.